

Δ Ι Κ Α Ι Ο Σ Υ Ν Η *

Ἐπισκέπτης ἐξ ἄλλων πεδίων εἰς τὸν χῶρον εἰδικῆς συναθροίσεως, κομίζει ὁ ὁμιλητῆς τῆς στιγμῆς ὡς χαιρετισμὸν τοῦ Θαλοῦ, ἀπὸ τοῦ ΣΤ' π.Χ. αἰῶνος, τὴν παραίνεσιν: «Εἰρήνην ἀγάπα»—καὶ ὡς εὐχὴν τὴν τοῦ Σόλωνος, ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐποχῆς, θεώρησιν «τὸν λόγον εἶδωλον εἶναι τῶν ἔργων (ὁ λόγος νὰ εἶναι ἢ εἰκῶν τῶν ἔργων)».

Ἄς μὴ νομισθῆ, ὅτι μὲ τὴν ἀναδρομὴν αὐτὴν εἰς χρόνους τόσον μεμακρυσμένους ἀπὸ τὸν σημερινόν, ἐπιδιώκω νὰ σᾶς καλέσω εἰς μίαν κατ' ἀνάγλασιν περιήγησιν. «Θνητὰ φρονῶν (σκεπτόμενος ὡς φθαρτὸς ἄνθρωπος)», καθὼς καὶ ὁ Περίανδρος τὸ ἤθελεν, θὰ ἤμην πρόθυμος διὰ τὴν περίπτωσιν ν' ἀκολουθήσω τοῦ Κλεοβούλου τὴν γνώμην «φιλήκοον εἶναι μᾶλλον ἢ φιλόλαλον (καλλίτερον νὰ ἀκούσω παρά νὰ ὁμιλήσω)».

Ζῶ ὅμως μεθ' Ὑμῶν εἰς μίαν γῆν, ὅπου ἐξακολουθεῖ καὶ ἤχει, ἀπὸ τῆς ἰδίας πάντοτε ἐποχῆς, τοῦ ΣΤ' π.Χ. αἰῶνος, τοῦ Ἀναχάρσεως ἢ διαπίστωσις «τί ἐστὶ πολέμιον ἀνθρώποις; αὐτοὶ ἑαυτοῖς (τί εἶναι πράγματι ἐχθρικὸν διὰ τοὺς ἀνθρώπους; οἱ ἴδιοι διὰ τοὺς ἑαυτούς των)»—καὶ ὅπου ὁ Βίας διὰ τὸν πολίτην μιᾶς οἰασδῆποτε χώρας παραγγέλλει «τὸ δὲ λέγειν δύνασθαι τὰ συμφέροντα τῆ πατρίδι, ψυχῆς ἴδιον καὶ φρονήσεως (τὸ νὰ τολμᾷ τις νὰ λέγῃ ἐκεῖνα ποὺ συμφέρουν τὴν χώραν εἶναι γνώρισμα ψυχικῆς δυνάμεως καὶ συνέσεως)».

Πρὸς τὸν ἀγωνιῶντα διὰ τὴν αὖριον σημερινὸν ἄνθρωπον ἄς ἀκουσθοῦν τώρα τοῦ Χίλωνος ἢ προσταγὴ: «Νόμοις πείθου (ὑπάκουε εἰς τοὺς νόμους)» καὶ τοῦ Πιττακοῦ ἢ ἀναγνώρισις «τίς ἀρχὴ μεγίστη; ἡ πηγάζουσα ἐκ τῶν διαφόρων νόμων)», διότι οἱ νόμοι ἐπὶ ξυλίων πινάκων ἀνεγράφοντο τότε.

Ὡραία ἢ ἀποστολὴ Σας εἰς τὴν ζωὴν, ὦραϊον καὶ τὸ πρὸ Ὑμῶν ἔργον, ἄς μὴ θεωρηθῆ ὅτι διαταράσσονται ἀπὸ τὴν παρουσίαν εἰς τὴν σκηνὴν ἑνὸς ἀπλοῦ καὶ κοινοῦ ἀνθρώπου. Ἐπὶ τέλους, διὰ τοὺς κοινούς καὶ αἰ πολιτεῖαι καὶ τὰ Κράτη ἐγίναν—καὶ δι' αὐτούς ὁ Σόλων, εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας, ἔγραψεν: «Ὡς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομίη παρέχει, εὐνομίη δ' εὐκοσμία καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει, καὶ θ' ἅμα τοῖς ἀδίκους ἀμφιτίθησι πέδας. Τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῦ, αὐαίνει δ' ἄτης ἄνθεα φυόμενα. Εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς ὑπερήφανά τ' ἔργα πραῦνει. Παύει δ' ἔργα διχοστασίης, παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πινυτὰ (πάρα πολλὰ κακὰ πρᾶξενεῖ εἰς τὴν πόλιν ἢ περιφρόνησις τῶν πολιτῶν πρὸς τοὺς νόμους, ἐνῶ ἢ εὐνομία φέρει εἰς τὸν οἰονδῆποτε τὰ κόσμια καὶ τὰ σωστά, συγχρόνως δὲ ἐμποδίζει καὶ τοὺς ἀδίκους. Ἀπαλύνει τὴν τραχύτητα, σταματᾷ τὴν ἀπληστίαν, ἐξα-

* Ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα κατὰ τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίαν τῆς Διεθνούς Ἐγκληματολογικῆς Συναντήσεως Ἀθηνῶν τῆ 4. Σεπτεμβρίου 1972.

λείπει τὴν προσβολήν, ἀπομαραίνουσα τὸν οἰονδήποτε ἀνθὸν τῆς μόλις ἀρχίζει νὰ γεννᾶται. Ὁρθοτομεῖ εἰς δυσχερεῖς περιπτώσεις καὶ ὑποβιβάζει τὸν κομπασμὸν δι' ἔργα. Σταματᾷ τὰς δραστηριότητας διὰ διχόνοιαν, σταματᾷ καὶ τὴν πικρίαν ἐκ τῆς ὀλεθρίας φιλονικίας, ἀφήνει δὲ ὑπὸ τὴν ἐπιρροήν τῆς τὰ πάντα διὰ τοὺς ἀνθρώπους πλήρη καὶ σώφρονα».

Ὁ ἀπλοῦς καὶ κοινὸς ἄνθρωπος δὲν γνωρίζει, ἐὰν αἱ σοφαὶ αὐταὶ ὑποθῆκαι εὔρον, μετὰ τόσους αἰῶνας, τὴν πλήρη καὶ δικαίαν ἐφαρμογὴν εἰς οἰανδήποτε χώ-
ραν καὶ καθ' οἰονδήποτε χρόνον. Γνωρίζει ὅμως ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ βλάπτηται καὶ νὰ ὀχλῆται ἀπὸ τὸ ἐγκλήμα—καὶ ὅτι Σεῖς μεριμνᾶτε διὰ τὸν συνεχῆ περιο-
ρισμὸν καὶ τὴν ἀποτροπὴν του.

Μὲ τὸν ἀπλοῦν καὶ κοινὸν ἄνθρωπον θὰ συνεμάχουν εἰς προτροπὰς καὶ ὁ Πε-
ριανδρος : «μὴ μόνον τοὺς ἀμαρτάνοντας κόλαζε ἀλλὰ καὶ τοὺς μέλλοντας κώλυε (μὴ περιορίζεσθε μόνον εἰς τὴν τιμωρίαν τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἐμπο-
δισμὸν τῶν ὄσων προτίθενται νὰ ἀδικήσουν)»—καὶ ὁ Κλεόβουλος : «ὁ νόμος ὡς ὑφάντης ἐκάστω τὸ πρέπον καὶ τὸ μέτρον καὶ τὸ ἀρμόττον ἀποδίδωσι (ὁ νόμος ὡς ἄλλος ὑφαντουργὸς προσφέρει εἰς τὸν οἰονδήποτε καὶ αὐτὸ πού ἐπιβάλλεται καὶ αὐτὸ πού εἶναι κανονικὸν καὶ αὐτὸ πού προσιδιάζει εἰς τὴν περίπτωσιν)»—καὶ ὁ Βίας : «ἀναγκαῖόν ἐστι τῇ μὲν φύσει τὸ συμπαθὲς ἀποδοῦναι, τῷ δὲ νόμῳ τὴν ψῆφον (εἶναι ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ μὲν φύσις παρωθεῖ πρὸς τὴν συμ-
πάθειαν, ὁ δὲ νόμος πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν του)»—καὶ ὁ Θαλῆς : «ὄσα νεμεσᾶς τῷ πλησίον αὐτὸς μὴ ποιεῖ (ὄσα μισῶν κατηγορεῖς διὰ τὸν πλησίον σου ὁ ἴδιος μὴ πρᾶττε)»—καὶ πάλιν ὁ Σόλων : «δεῖ πρὸς τὸ δυνατὸν γράφεσθαι τὸν νόμον εἰ βού-
λεται χρησίμως ὀλίγους ἀλλὰ μὴ πολλοὺς ἀχρήστως κολάζειν (πρέπει ὁ νόμος νὰ διατυποῦται κατὰ τρόπον ἐπιδεκτικὸν ἐφαρμογῆς, ἐὰν τοῦλάχιστον θέλωμεν νὰ τιμωρῆ τοὺς ὀλίγους ἐπωφελῶς καὶ ὄχι τοὺς πολλοὺς ἀνωφελῶς)».

Μὲ αὐτὰ τὰ ὀλίγα, πάντοτε ἀπὸ τοῦ ΣΤ' π.Χ. αἰῶνος, παρακολουθεῖ ὁ ἀπλοῦς καὶ κοινὸς ἄνθρωπος τὰς ἐργασίας καὶ δραστηριότητάς Σας. Συναισθάνεται ὡς ἄλλος Ἀνάχαρσις ὅτι «γλῶσσα ἀγαθὸν τε καὶ φαῦλον ἀνθρώποις (ἡ γλῶσσα εἶναι διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ πρᾶγμα καλὸν καὶ κακόν)», συναισθάνεται ἀκόμη ὡς ἄλλος Πιττακὸς ὅτι «χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι (εἶναι δύσκολον νὰ μένη τις κα-
λὸς)»—τιμᾷ καὶ τὸ τοῦ Χίλωνος : «θυμοῦ κρατεῖν (συγκράτει τὴν ὀργὴν σου)». Παραλλήλως, ὅμως, δὲν λησμονεῖ καὶ τοῦ τελευταίου τὴν ἐπιγραμματικὴν ἀξιο-
λόγησιν : «τὴν μάλιστα νόμων, ἥκιστα δὲ ρητόρων ἀκούουσαν πολιτείαν ἀρίστην εἶναι (ἀρίστη πολιτεία εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία εἰσακούει πάρα πολὺ τοὺς νόμους, πολὺ δὲ ὀλίγον τοὺς ρήτορας)».

Ἀπὸ τὰ πεδία τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ἐπιστημῶν λιτὴ καὶ ταπεινὴ, κοινότυπος θὰ ἔλεγον, ἔρχεται εἰς τὴν συνάθροισίν Σας ἡ παραίνεσις : Προσέξατε τὸν νόμον εἰς τὴν δομὴν, εἰς τὴν διατύπωσιν, εἰς τὰς συνεπείας του—διότι εἰς αὐτὴν τὴν προσοχὴν κλείεται, ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων καὶ τῆς πιθανότητος, ἡ ἐλπίς διὰ τὸν περιορισμὸν καὶ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἐγκλήματος. Εὐχομαι ὅπως κατὰ τὴν ἐδῶ παρου-
σίαν Σας σημειώσητε πρὸς τοῦτο βήματα ἀποφασιστικά, εὐχομαι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς Συναντήσεώς Σας χάριν τοῦ ἀπλοῦ καὶ κοινοῦ ἀνθρώπου τῆς αὔριον . . .